

POSTANOWIENIE

23 stycznia 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Piotr Telusiewicz

na posiedzeniu niejawnym 23 stycznia 2024 r. w Warszawie
w sprawie ze skargi T. S. o stwierdzenie niezgodności z prawem
prawomocnego postanowienia Sądu Okręgowego w Lublinie
z 3 lutego 2023 r., III Ca 529/22,
wydanego w sprawie z wniosku E. L.
z udziałem T. S.
przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Lublinie
o odebranie osoby podlegającej władzy rodzicielskiej lub pozostającej pod opieką,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z 10 listopada 2022 r., wydanym w sprawie V Nsm 1087/22, Sąd Rejonowy Lublin – Zachód z siedzibą w Lublinie nakazał uczestnikowi T. S. wydanie w terminie 3 dni wnioskodawczym E. L. małoletnich dzieci: X.Y. ur. [...] 2015 r. i Y.Y. ur. [...] 2018 r. (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 2).

Postanowieniem z 3 lutego 2023 r., wydanym w sprawie III Ca 529/22, Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił apelację uczestnika T. S. (pkt 1) oraz orzekł o kosztach postępowania (pkt 2).

Uczestnik zaskarżył skargą o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia postanowienie Sądu Okręgowego, wskazując na naruszenie art. 379 pkt 4 k.p.c. z racji na rozpoznanie sprawy przez skład sędziowski sprzeczny z przepisami prawa (niedopuszczalny skład jednoosobowy), co stanowi przyczynę nieważności postępowania określoną w art. 379 pkt 4 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia jest nadzwyczajnym środkiem prawnym, którego celem jest uzyskanie prejudykatu umożliwiającego dochodzenie od Skarbu Państwa roszczeń odszkodowawczych za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem wykonywanie władzy publicznej.

Zgodnie z art. 424⁵ k.p.c., skarga powinna zawierać: oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości lub w części; przytoczenie jej podstaw oraz ich uzasadnienie; wskazanie przepisu prawa, z którym zaskarżony wyrok jest niezgodny; uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy; wykazanie, że wzruszenie zaskarżonego wyroku w drodze innych środków prawnych nie było i nie jest możliwe, a ponadto – gdy skargę wniesiono, stosując art. 424¹ § 2 - że występuje wyjątkowy wypadek uzasadniający wniesienie skargi; wniosek o stwierdzenie niezgodności wyroku z prawem. Ponadto skarga powinna czynić zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego.

Jak zaznaczono powyżej skarga jest traktowana jako nadzwyczajny środek prawny. W związku z tym musi spełniać nie tylko wymagania formalne stawiane pismu procesowemu (tak jak to stanowi art. 424⁵ § 2 k.p.c.), ale też rygorystyczne wymogi określone w art. 424⁵ § 1 k.p.c. (które zostały już wyliczone powyżej). W kontekście każdego z tych wymogów (art. 424⁵ § 1 k.p.c.), należy wskazać, iż ich niespełnienie nie podlega „uzdrowieniu”, lecz skutkuje, z mocy art. 424⁸ § 1 k.p.c., obligatoryjnym odrzuceniem skargi.

Wniesiona przez uczestnika skarga nie spełnia wymagania wymienionego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c.. Nie uprawdopodobniono wyrządzenia szkody spowodowanej przez wydanie postanowienia, którego skarga dotyczy. Przypomnieć należy, że uczestnik w skardze wskazał, że skutek wydania zaskarżonego prawomocnego postanowienia (przez sąd w składzie jednoosobowym niezgodnym z art. 379 pkt 4 k.p.c.) skarżący został pozbawiony wszechstronnego i obiektywnego rozpoznania sprawy oraz słusznego i sprawiedliwego rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu zaś skargi brak uprawdopodobnienia wyrządzenia szkody.

W doktrynie (przykładowo M. Sieńko [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz aktualizowany. Tom I. Art. 1-477(16), red. M. Manowska, LEX/el. 2022, art. 424(5)) i orzecnictwie istnieją już ugruntowane poglądy wskazujące, iż uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody nie polega na przytoczeniu samych twierdzeń o jej zaistnieniu (postanowienie SN z 25 lipca 2006 r., III CNP 40/06). Podnosi się, iż składając oświadczenie o wystąpieniu szkody, skarżący musi wskazać czas jej powstania, postać, rozmiar i adekwatny związek przyczynowy między tak określoną szkodą a zaskarżonym wyrokiem (postanowienia SN: z 7 kwietnia 2009 r., II CNP 1/09; postanowienie SN z 27 stycznia 2006 r., III CNP 23/05). To zaś oświadczenie powinno być uwiarygodnione przez powołanie i przedstawienie dowodów, jak również innych środków, nieuznawanych przez kodeks za dowody (postanowienia SN z 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05; postanowienie SN z 13 grudnia 2005 r., I CNP 28/05; postanowienie SN z 23 lipca 2006 r., IV CNP 23/06).

Ubocznie i w kontekście podniesionego w skardze zarzutu, w którym uczestnik powoływał się na problem nieważności postępowania (nawiązując do uchwały składu 7 sędziów Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2023 roku, III PZP 6/22), należy wskazać, iż w uzasadnieniu tejże uchwały wyjaśniono, iż wykładnia tam dokonana wiąże od chwili jej podjęcia. Oznacza to, że nie ma ona zastosowania do orzeczeń wydanych do dnia 26 kwietnia 2023 roku włącznie. Z tych względów Sąd nie podziela argumentacji uczestnika. Zaś w uchwale z 14 grudnia 2023 r., Sąd Najwyższy wskazał, że w sprawach o rozwód, zarówno niezakończonych do 3 lipca 2021 r., jak i wszczętych w okresie od 3 lipca 2021 r. do 14 kwietnia 2023 r., sąd pierwszej instancji orzeka w składzie jednego sędziego, chyba że prezes sądu zarządził rozpoznanie sprawy w składzie trzech sędziów. W razie rozpoznania takiej sprawy w składzie jednego sędziego i dwóch ławników zachodzi nieważność postępowania (art. 379 pkt 4 k.p.c.).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy, na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c., odrzucił skargę.

[SOP]

[ał]